

Finansklagenemnda Skade

(Gebyr for uforsikret kjøretøy)

Avgjørelse FinKN 2024-127

12.2.2024

Trafikksforsikringsforeningen (Gebyr)

Gebyr for uforsikret motorvogn

Opphør av forsikring grunnet manglende betaling – helse – dispensasjon.

Klager ble ilagt gebyr fra og med 28.4.23 til og med 12.6.23. Gebyret ble ilagt etter at klagers forsikring gikk til opphør grunnet manglende betaling. Kjøretøyet ble igjen forsikret den 13.6.23. Klager påklaget gebyrileggelsen og anførte at forsikringen gikk til opphør på grunn av hans helsetilstand. Han anførte at han var helt ute av stand til å ivareta sine forpliktelser i gebyrperioden. Det ble fremlagt en epikrise hvor det fremgikk at klager var diagnostisert med blandede personlighetsforstyrrelser. Trafikksforsikringsforeningen kom til at gebyret var korrekt ilagt, og fant ikke grunnlag for å ettergi hele eller deler av gebyrileggelsen. Foreningen mente at betalingsmislighold var innenfor klagers kontrollsfære. Videre mente foreningen at det ikke fremgikk av helsedokumentasjonen at klager ikke hadde evne til å ordne opp i forholdet i gebyrperioden. Nemnda kom til at gebyret var korrekt ilagt og at det ikke var grunnlag for å gi dispensasjon fra gebyret. Nemnda bemerket imidlertid at Trafikksforsikringsforeningen har en mulighet til å ettergi gebyret helt eller delvis ut fra rene innfordringsmessige hensyn.

Saksfremstilling

Saken gjelder ileggelse av gebyr for uforsikret motorvogn etter bilansvarslova § 17 a.

Ifølge TFFAuto var klagers kjøretøy forsikret frem til 27.4.23, da forsikringen gikk til opphør grunnet manglende betaling. Kjøretøyet ble igjen forsikret den 13.6.22.

Forsikringsforetaket la inn opplysninger om at kjøretøyet var uforsikret den 28.4.23, og Trafikksforsikringsforeningen varslet klager elektronisk samme dag.

Trafikksforsikringsforeningen ila klager et gebyr for uforsikret kjøretøy den 2.5.23. Den totale gebyrperioden var fra og med 28.4.23 til og med 12.6.23.

Klager påklaget gebyret den 20.6.23. I klagen forklarte klager at han var 100 % ufør grunnet problemer med hjernefunksjonen. Dette fører til at klager ikke klarte å ha oversikt over alle fakturaene. Fakturaene fra forsikringsforetaket var innlagt som avtalegiro i banken, som trekkes automatisk. Det var ikke dekning på kontoen på forfallsdato, og fakturaen ble derfor ikke automatisk betalt. Selv om klager hadde penger til å betale forsikringen, så ble forsikringen sagt opp. Klager har forklart at det kom som et sjokk, selv om forsikringsforetaket hadde sendt flere varsler. Dette mente klager imidlertid ga et bilde av problemene han sliter med.

Videre forklarte klager at da han skulle tegne forsikring igjen, krevde forsikringsforetaket forhåndsbetaling for hele året ettersom han ikke hadde betalt terminbeløpet tidligere. Av den grunn tok det litt tid før klager fikk tegnet ny forsikring. Avslutningsvis skrev klager at hans uførhet gjorde det vanskelig for ham å følge med på ting, som førte til at han får unødvendige inkassosaker.

Klager har fremlagt vedtak fra NAV som innvilget hans søknad om uføretrygd den 29.3.23. Det ble gitt følgende begrunnelse for vedtaket:

For å ha rett til uføretrygd må du oppfylle disse vilkårene:

- Du må være mellom 18 og 67 år.
- Du må ha vært medlem av folketrygden i de siste fem årene fram til uføretidspunktet, eller oppfylle en av unntaksreglene.
- Inntektsevnen din må være varig nedsatt med minst 50 prosent på grunn av sykdom og/eller skade, eller du må oppfylle en av unntaksreglene.
- Sykdommen eller skaden din må være hovedårsak til din nedsatte inntektsevne.
- Du må ha gjennomført hensiktsmessig behandling og arbeidsrettede tiltak.

Vi har kommet fram til at du oppfyller vilkårene for å få uføretrygd.

Videre har klager fremlagt side 1 og 3 av sin epikrise. Av den fremkommer det at klager har blandende personlighetsforstyrrelse med hovedtrekk innen Schizotyp, men også trekk innen Schizoid, Tvangspreget, Paranoid og Engstelig. I epikrisen er det videre gitt følgende bakgrunnsinformasjon om klager:

Bolig og økonomi:

Pas. bor alene i en egen bolig på S. Han flyttet fra B til S for ca. 5 måneder siden pga. mulighet til å bo rimeligere. Pas. har mistet kontroll over økonomien, han utsetter å betale regninger, husker ikke å betale før regningene går til inkasso.

Ettersom forsikringen gikk til opphør grunnet betalingsmislighold, har Trafikksforsikringsforeningen innhentet en uttalelse fra forsikringsforetaket. Det ble fremlagt sms-varsel, purring, inkassovarsel og restkrav.

Trafikksforsikringsforeningen skrev vurdering i saken den 4.10.23. Klager fikk ikke medhold i klagen, og saken ble overført til Finansklagenemnda.

Klagen ble opprettholdt den 28.10.23.

Klager avviser at det er grunnlag for å illegge ham gebyr og anfører at det må ettergis ettersom det var utenfor hans kontrollsfære at forsikringen gikk til opphør. Forsikringspremien betales via avtalegiro i banken, men ettersom klager ikke hadde dekning på konto ved forfall, så gikk ikke betalingen av fakturaen gjennom. Klager er 100 % ufør, og har problemer med hjernefunksjonen. Dette førte til at han ikke klarte å betale fakturaene som kom fra forsikringsforetaket i ettertid. Forsikringen gikk dermed til opphør, selv om klager hadde penger til å betale fakturaen. Da klager skulle tegne ny forsikring, krevde forsikringsforetaket forhåndsbetaling. På grunn av den store utgiften, tok det derfor litt tid før klager fikk tegnet ny forsikring. Klagers uførhet gjør det vanskelig for ham å følge opp ting, og det fører bl.a. til unødvendig inkassosaker. Klager anfører at psykiske plager kan være like hemmende og problematiske som fysiske plager.

I forbindelse med opprettholdelsen anfører klager at det ikke bare å skaffe hjelp, når det å skaffe hjelp i seg selv er vanskelig. Videre at når alt er vanskelig og han mister oversikt over fakturaene, så klarer han ikke unngå å pådra seg inkassosaker. Klager anfører at dersom han hadde vært i stand til å ordne opp i forsikringen, så hadde han gjort det. Han har altså vært helt ute av stand grunnet hans helsesituasjon. Videre har ikke klager hukommelse av at han har mottatt varslene fra forsikringsforetaket, annet enn at det har sendt beskjeder om at han hadde fått brev i innboksen på "mine sider". Når han ikke får beskjed om hva det gjelder, så er det vanskelig for klager å logge inn og sjekke hva som står i brevene og tror heller ikke det er noe viktig informasjon. Han var derfor ikke klar over forsikringens opphør, før han mottok gebyr fra Trafikksforsikringsforeningen.

Klager anfører at gebyrileggelsen er urettferdig sett hen til hans situasjon.

Trafikkforsikringsforeningen opprettholder gebyrileggelsen og anfører at betalingsmislighold som utgangspunkt vil regnes som innenfor klagers kontroll. Enhver plikter å sørge for at man har oversikt over egen økonomi. I det man påtar seg en økonomisk forpliktelse, må man anse seg i stand til å betale etter hvert som terminene forfaller. Videre anfører Trafikkforsikringsforeningen at det ikke fremgår av helsedokumentasjonen at klager ikke hadde evne til å ordne opp i forholdet i gebyrperioden. Det å være ufør er ikke ensbetydende med at man ikke er i stand til å håndtere daglige gjøremål.

Sekretariatets konklusjon: Sekretariatet fant ikke grunnlag for å gi klager medhold. Fra sekretariatets avgjørelse hitsettes:

Vilkårene for illeggelse av gebyr

Dersom forsikringsplikten ikke overholdes, skal Trafikkforsikringsforeningen illegge eieren av kjøretøyet et gebyr, se bilansvarsloven § 17 a. Gebyret skal ilegges på bakgrunn av antall døgn kjøretøyet har vært uforsikret, se forskrift om gebyr for uforsikret motorvogn mv. §§ 4 og 5.

Det fremgår av TFFAuto at du er eier av kjøretøy med kjennemerke (...), og er følgelig underlagt forsikringsplikt. Kjøretøyet var uforsikret fra og med den 28.4.23, og ble forsikret igjen den 13.6.23.

Kjøretøyet var dermed uforsikret i 46 dager, og det foreligger således brudd på forsikringsplikten.

Vilkårene for å illegge gebyr er dermed oppfylt.

Varsel og korrekt illeggelse av gebyr

Når et kjøretøy opphører å være forsikret, følger det av forskrift om gebyr for uforsikret motorvogn mv. § 6 at:

Trafikkforsikringsforeningen skal varsle siste forsikringstaker av uforsikret motorvogn elektronisk (sms eller epost) så snart det fremgår av TFFAuto at den er uforsikret, såfremt informasjon om mobiltelefonnummer eller e-postadresse er tilgjengelig for Trafikkforsikringsforeningen.

Trafikkforsikringsforeningen varslet deg elektronisk den 28.4.23 etter å ha blitt informert av forsikringsforetaket om at forsikringen var gått til opphør.

Videre følger det av § 7 at:

Når det fremgår av TFFAuto at den ansvarlige etter bilansvarslova ikke har sørget for at motorvogn er lovlig forsikret, skal Trafikkforsikringsforeningen etter at den gebyrpliktige er varslet etter § 6, illegge gebyr etter denne forskriften

Trafikkforsikringsforeningen sendte deg gebyrkravet den 2.5.23, og det er ansett som betryggende sendt. Dette er heller ikke bestridt av deg.

Du er varslet og ilagt gebyr i henhold til gebyrforskriften §§ 6 og 7.

Vilkårene for helt eller delvis ettergivelse av gebyret

Ettersom vilkårene for å illegge gebyr er oppfylt, blir det et spørsmål om det er grunnlag for likevel å ettergi eller redusere gebyret.

Etter bilansvarslova § 17 a annet ledd, jf. gebyrforskriften § 9 kan gebyret ettergis helt eller delvis. Ettergivelse kan skje dersom unnlatelsen av å tegne ansvarsforsikring må regnes som "unnskyldelig som følge av forhold utenfor den ansvarliges kontroll". Finansdepartementet sendte 30.11.16 ut et høringsnotat med forslag til endringer i bilansvarslova og forskrift om trafikktrygd. I høringsnotatet var dispensasjonsregelen kun tenkt tatt inn i forskriften § 9. Om denne skrev departementet på side 23 følgende:

TFF kan etter forskriftsforslaget § 9 dispensere fra mulktplikten i særlige tilfeller. Det må forventes at TFF praktiserer fullmakten strengt, og at det i praktiseringen ses hen til likebehandlingshensyn og presedens.

I forarbeidene til bestemmelsen (Prop. 1 LS (2017-2018) side 202) uttaler Finansdepartementet blant annet følgende om dispensasjonsregelen:

Den forsikringspliktige vil i forhold til gebyret og forsikringsplikten være ansvarlig for alle forhold innenfor sin "kontrollsfære", uavhengig av om vedkommende kan bebreides for disse forholdene. Kontrollerbare er forhold som den ansvarlige har kunnet påvirke. Det samme må gjelde for ny eier som ikke selv har tegnet forsikring ved kjøpet. Departementet legger til grunn at dispensasjonsfullmakten skal praktiseres strengt, og at bevisbyrden for at det foreligger et forhold utenfor den ansvarliges kontroll, må ligge på søkeren. Forsikringsselskapenes døgnåpne tilbud innebærer at det normalt kan tegnes forsikring når som helst.

Du har forklart at du hadde ikke dekning på konto på tidspunktet avtalegiroen skulle betales, og videre at du er 100 % ufør.

Når det gjelder manglende forsikring på kjøretøy, har Finansklagenemnda Skade (TFF Gebyr) i flere avgjørelser lagt til grunn at det skal svært mye til for å gi dispensasjon for de tilfeller hvor en forsikring har gått til opphør på grunn av manglende betaling, se f.eks. **FinKN 2022-129**. Dette fordi enhver selv har ansvar for å betale sine forpliktelser etter hvert som de forfaller.

Det er på det rene at forsikringspremien ikke ble innbetalt i henhold til kravet om forsikringspremie. Det dreier seg altså om et mislighold av plikten til å betale en forpliktelse som du hadde påtatt deg, og dette vil som utgangspunkt anses som et forhold innenfor din kontrollsfære, se blant annet Finansklagenemnda Skade (TFF Gebyr) avgjørelse **FinKN 2023-13**. Finansklagenemnda Skade (TFF Gebyr) uttalte i avgjørelse **FinKN 2019-373** at dårlig økonomi "kun i helt ekstraordinære tilfeller vil kunne åpne for dispensasjon fra ilagt gebyr".

Vi har forståelse for at du har vanskeligheter med å møte dine økonomiske forpliktelser ut fra situasjonen du er i. Å ha en vanskeligstilt økonomi er imidlertid ikke å anse som et ekstraordinært tilfelle, og nemnda har uttalt at egen økonomi tilhører forhold som ligger innenfor hver enkelt sin kontrollsfære, **FinKN 2019-811**. Det er forventet at man ikke påtar seg større økonomiske forpliktelser enn det man kan håndtere. Det at du er uføretrygdet er ikke i seg selv grunnlag for å ettergi gebyret.

Videre anfører du at du ikke klarte å betale purregebyret i tide grunnet din helsesituasjon, selv om du hadde økonomi til å betale terminbeløpet.

Finansklagenemnda Skade (TFF Gebyr) har i flere avgjørelser tatt stilling til helsesituasjon som dispensasjonsgrunn. I avgjørelsen **FinKN 2020-514** la nemnda til grunn at terskelen for at helseutfordringer skal anses som dispensasjonsgrunn er at man må være "helt ute av stand" til å foreta de nødvendige handlingene, og det må gjelde hele gebyrperioden. I avgjørelse **FinKN 2023-483** uttalte nemnda følgende:

Slik flertallet forstår dette, uttaler legen at klagers fokus på de økonomiske forpliktelsene kan ha blitt midlertidig svekket i den angitte perioden. Erklæringen kan ikke forstås som om han i perioden helt manglet evne til å ivareta sine forpliktelser.

Med andre ord er terskelen høy for at helsemessige årsaker skal gi grunnlag for dispensasjon. Slik det fremgår av din epikrise er du diagnostisert med blandede personlighetsforstyrrelser. I mars ble du 100 % uføretrygdet grunnet din helsesituasjon. Som bakgrunnsinformasjon om deg fremgår det av epikrisen at du har mistet kontrollen over økonomien, og at du sliter med å betale fakturaer innen forfall. Vi kan imidlertid ikke se at det fremgår av epikrisen at dette skyldes din helsesituasjon. Det fremstår heller som en bakgrunnsinformasjon om deg. Vi kan derfor ikke se at det er dokumentert at du har vært "helt ute av stand" i gebyrperioden til å ivareta dine forpliktelser, som å betale forsikringspremien.

Finansklagenemnda Skade (TFF) har i en rekke avgjørelser lagt vekt på at personer med ulike diagnoser har mulighet til å søke hjelp for å få brakt forholdene i orden, jf. **FinKN 2020-189** og **FinKN 2022-939**. Det fremstår ikke som at helsesituasjonen har oppstått akutt, og du hadde derfor hatt mulighet til å oppsøke hjelp til å få forholdene i orden slik at fakturaen ble betalt. Forsikringen ville da ikke ha gått til opphør.

Avslutningsvis anfører du at da du skulle tegne ny forsikring, måtte du forskuddsbetale forsikringspremie for et helt år. Ettersom dette var en stor utgift, tok det derfor litt tid før du fikk tegnet ny forsikring.

Vi har forståelse for at forsikringspremien er en stor utgift når den skal forhåndsbetales for et helt år. Som nevnt har nemnda imidlertid uttalt at egen økonomi tilhører forhold som ligger innenfor hver enkelt sin kontrollsfære. Videre kan vi heller ikke se at det var utenfor din kontrollsfære at forsikringspremien for et helt år måtte forhåndsbetales. Dette skyldtes at forsikringen tidligere hadde gått til opphør ettersom du ikke hadde innbetalt terminbeløpet ved forfall, og heller ikke betalt ved gjentatte purringer, som førte til at forsikringen ikke gikk til opphør. Dette gir derfor ikke grunnlag for å ettergi gebyret.

Etter dette anses gebyret korrekt ilagt, og sekretariatet kan ikke se at det er grunnlag for dispensasjon for det ilagte gebyret etter bilansvarslova § 17 a annet ledd.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Hovedspørsmålet i saken er om det er grunnlag for hel eller delvis ettergivelse av det ilagte gebyret på grunn av svak økonomi og/eller nedsatt evne til å betale sine løpende utgifter.

Sekretariatet har gjengitt lovgrunnen som dispensasjonsadgangen bygger på, og har vist til flere tidligere avgjørelser der nemnda har behandlet liknende saker. Nemnda nøyer seg med å vise til dette og er i det alt vesentlige enig i det som er fremholdt av sekretariatet.

I e-post 20.6.23 til Trafikksforsikringsforeningen skrev klager blant annet følgende:

Min betaling til forsikringsselskapet var innlagt på automatisk betaling i nettbanken hver måned. Men pga at det ikke var penger på kontoen akkurat når de skulle trekke så trakk de aldri pengene.

Forklaringen viser, slik nemnda ser det, at klager ikke hadde innrettet sin økonomi slik at han kunne betale sine løpende utgifter ettersom de forfalt.

Han fikk gjentatte varsler fra sitt forsikringsselskap. Først girobrev 3.2.23. Deretter brev 6.2.23 med restkrav og purring i brev og SMS 27.3.23. I purringen ble han varslet om at forsikringen ville opphøre 27.4.23 dersom han ikke betalte restkravet innen 10.4.23. Forsikringsselskapet meldte opphør av forsikringen 28.4.23, og klager ble samme dag varslet av Trafikksforsikringsforeningen pr. SMS og e-post om at forsikringen var opphørt og at gebyr ville påløpe. Heller ikke gebyrileggelsen 2.5.23 førte til noen respons fra klager. Det skjedde først 13.6.23.

I e-post 15.12.23 opplyser klager at hans forsikringsselskap "sendte meg noen beskjeder hvor de sa at jeg hadde fått brev i innboksen på mine sider på forsikringsselskapets sider. Når det ikke står noe mer informasjon om hva det gjelder så er det ikke lett for meg å logge meg inn der og sjekke ..."

Nemnda oppfatter dette slik at klager ikke åpnet de mottatte dokumentene fra selskapet, og det må han selv bære ansvaret for. Han klarte tross dette å innbetale deler av det skyldige premiebeløpet i tiden mellom 3.2.23 og 27.3.23.

Slik nemnda ser det, hadde klager over tid flere muligheter til å unngå gebyrileggelsen. Han kunne tatt direkte kontakt, enten på e-post eller pr. telefon, med sitt forsikringsselskap og forklart den økonomiske og helsemessige situasjonen. Hensett til de innbetalingene som han faktisk foretok, mener nemnda at det ville vært gode muligheter for at han kunne fått til en ordning slik at han ville unngått gebyr.

Nemnda har selvsagt stor forståelse for de helsemessige utfordringene som klager utvilsomt har, men når han velger å ha egen bil, forutsetter det at den til enhver tid er forsikret, og dispensasjonsadgangen er derfor svært begrenset. Slik nemnda ser det, er det etter en samlet vurdering av de forhold som er beskrevet ovenfor, ikke rettslig adgang til å dispensere fra det ilagte gebyret som klager derfor i utgangspunktet er pliktig til å betale.

Nemnda vil imidlertid vise til at Trafikksforsikringsforeningen har en videre mulighet for å ettergi gebyrer helt eller delvis enn nemnda, idet det på side 202 i Prop. 1 LS (2017-2018) Skatter, avgifter og toll 2018 uttales følgende:

Utover tilfellet som i annet ledd er angitt som ettergivelsesgrunn, vil det først og fremst være i særlige tilfeller at det kan være aktuelt å ettergi kravet. Trafikksforsikringsforeningen vil også kunne lempe på et krav ut fra rene innfordringsmessige hensyn.

Avgjørelsen er enstemmig

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Trafikkforsikringsforeningen gis medhold.

Ved behandlingen deltok Rune Jensen (leder), Trine Vøien (bransjerepresentant) og Berit Aamodt (forbrukerrepresentant).